

Ulighed i kræft

Betydning af sundhedskompetencer for ulighed i kræftforløbet

Mette Bach Larsen

Seniorforsker

Universitetsklinik for Kræftscreening
Afdeling for Folkeundersøgelser
Regionshospitalet Randers

Sundhedskompetence

“en kombination af *personlige kompetencer og ressourcer i omgivelserne*, der bestemmer menneskers mulighed for at **finde, forstå, vurdere og bruge** information til at tage beslutninger om sundhed”

sst.dk/da/viden/sundhedsvaesen/ulighed-i-sundhed/sundhedskompetence

Sundhedskompetence og ulighed

- Utilstrækkelig sundhedskompetence er hyppigere blandt:
 - Lavt uddannede i forhold til højt uddannede
 - Lavindkomstgrupper i forhold til højindkomstgrupper
 - Etniske minoriteter i forhold til etnisk danske
 - Mænd i forhold til kvinder
 - Rygere i forhold til ikke-rygere
 - Overvægtige i forhold til normalvægtige
 - Dårligt selv vurderet helbred i forhold til godt

Svendsen et al. Associations of health literacy with socioeconomic position, health risk behavior, and health status: a large national population-based survey among Danish adults. BMC Public Health. 2020;20(1):565

Sundhedskompetence og ulighed

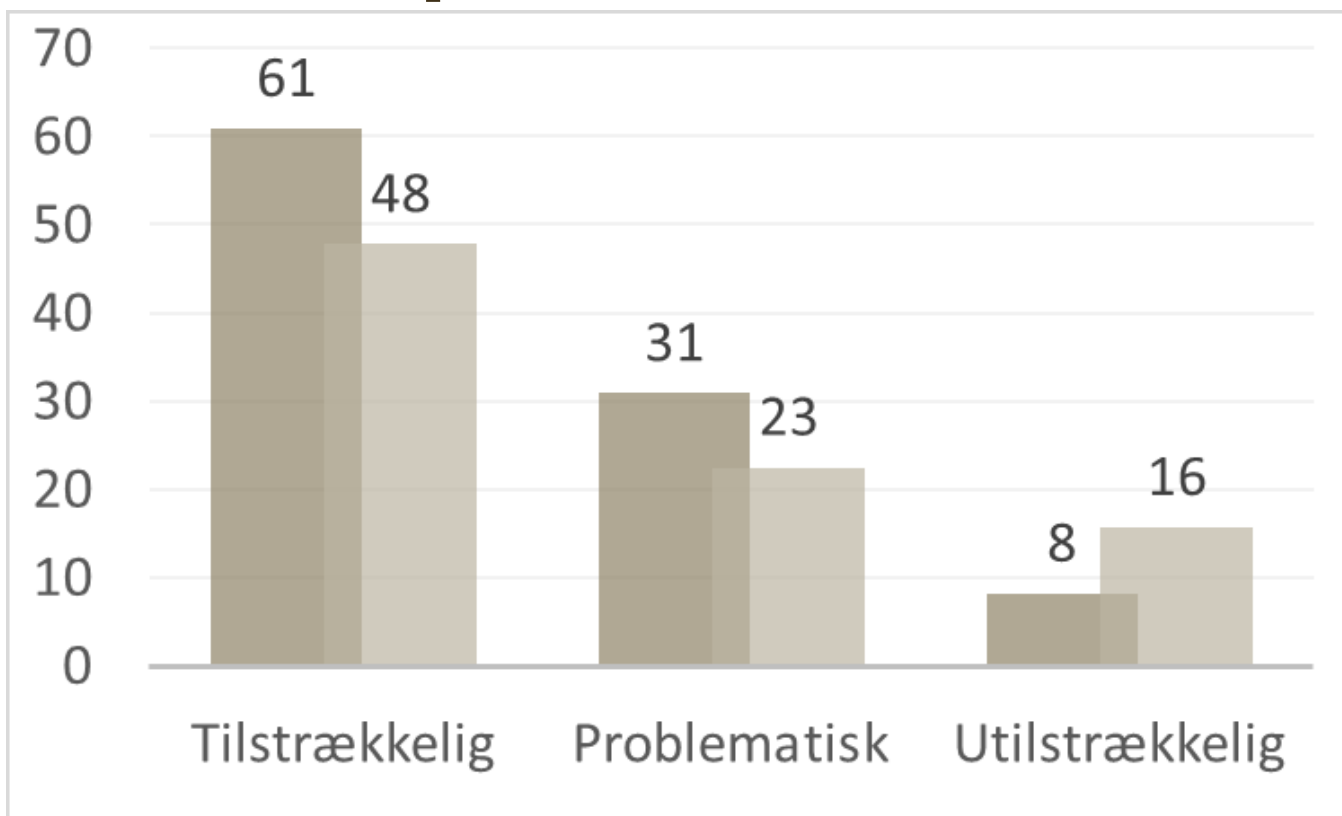
- WHO peger på sundhedskompetence som en selvstændig risikofaktor for øget sygelighed og kortere levetid
- Sundhedsstyrelsen anbefaler at sætte sundhedskompetence på dagsordenen

www.sst.dk/-/media/Udgivelser/2022/Sundhedskompetence/SST-Rapport_-Sundhedskompetence_TILG.ashx

Sundhedskompetence voksne danskere

Svendsen et al. Associations of health literacy with socioeconomic position, health risk behavior, and health status: a large national population-based survey among Danish adults. BMC Public Health. 2020;20(1):565

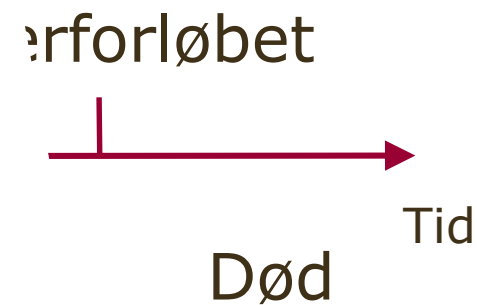
Horsauge et al. The association between health literacy and colorectal cancer screening uptake in a publicly funded screening program in Denmark: Cross-sectional study. Prev Med Rep. 2020;19:101132

Måling af sundhedskompetence

- HLS-EU
 - Fire dimensioner: Hvordan man har adgang til, forstår, vurderer og anvender information om sundhed
- HLQ
 - Ni dimensioner: Bl.a. om man kan samarbejde aktivt med sundhedsprofessionelle, kan navigere i sundhedssystemet og forstå information om sundhed
- Kvalitative metoder

Kræftforløbet

Organisatorisk sundhedskompetence

“den måde sundhedstilbud, organisationer og systemer gør information og ressourcer tilgængelige for mennesker med forskellige sundhedskompetencer”

Sundhedskompetente organisationer

- Leverer sundhedsydelser på en måde, så flertallet i befolkningen har tilstrækkelig sundhedskompetence til at tilgå og få udbytte af dem
- Sikrer at der ydes støtte til den mindre gruppe af borgere, der derefter fortsat ikke kan tilgå eller få udbytte af ydelserne

Hvornår er organisatorisk sundhedskompetence særlig vigtig?

- Komplekse og alvorlige situationer, herunder akut sygdom, nye diagnoser, livsforandrende beskeder, multi-sygdom og i særdeleshed forløbsovergange
- Disse kontakter stiller derfor store krav til sundhedsvæsenets evne til at imødekomme borgernes behov

HVORDAN?

- Mange danskere har problematisk/utilstrækkelig sundhedskompetence
 - endnu flere har det i særlige livsomstændigheder
- Tilpasning af tilbud og forløb til borgere, der har høj sundhedskompetence og lavt støttebehov

Tak for opmærksomheden!

metbacla@rm.dk

